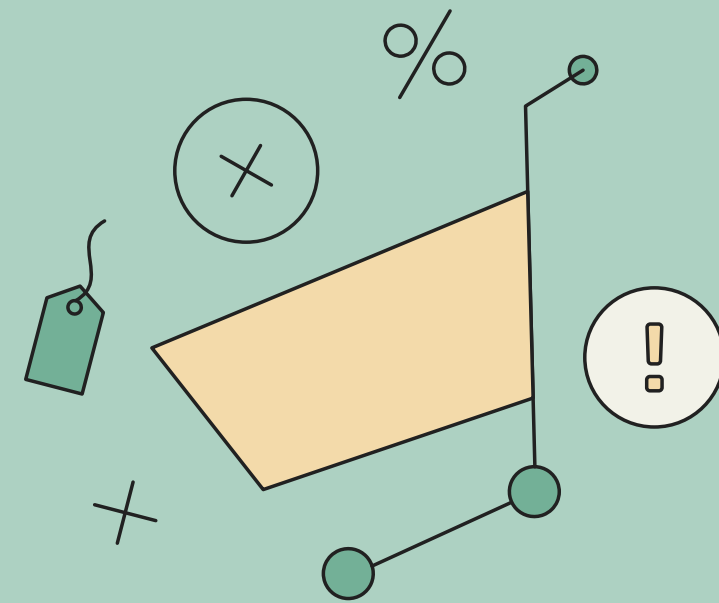
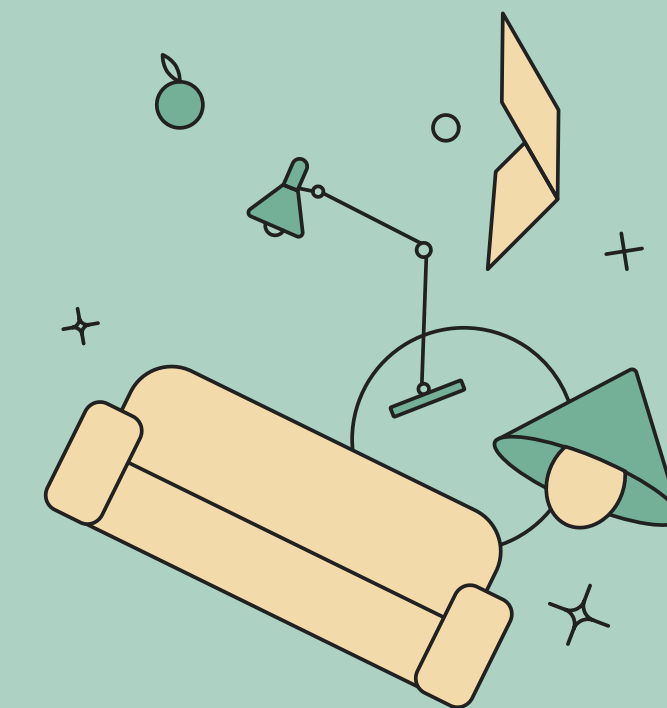

Holdninger, forståelse og atferd til:

- Falske varer

- Bruk av ulovlige strømme- og nedlastingstjenester som tilbyr opphavsrettslig beskyttet materiale

TOLLETATEN
NORWEGIAN CUSTOMS

Kultur- og
likestillingsdepartementet

Patentstyret

Holdninger og forståelsen av konsekvensene ved å kjøpe falske varer

Nordmenn flest kjenner til konsekvensene av å kjøpe falske varer

De fleste nordmenn sier de er godt kjent med konsekvensene av å kjøpe falske varer. Omkring 8 av 10 (79,6 %) er helt eller delvis enige i at å kjøpe falske varer bidrar til utnyttelse av sårbar arbeidskraft, som for eksempel barnearbeid. På spørsmål om respondentene mener det er uetisk å kjøpe falske varer, svarer så mange som 72,6 % at de er helt eller delvis enige. Et flertall på 71 % svarer at å kjøpe falske varer støtter organisert kriminalitet.

Mange mener i tillegg at å kjøpe falske varer har en negativ innvirkning på miljøet (66,5 %), at det ødelegger arbeidsmarkedet og har negativ innvirkning på samfunnsøkonomien (62 %), og at falske varer utgjør en risiko for helse og sikkerhet (60,1 %).

Færre svarer at falske varer er en måte å protestere mot markedsøkonomien og de rike merkeieierne (41,7 %). Svarfordelingen viser at halvparten (50,8 %) av de under 30 år mener at kjøp av falske varer er en måte å protestere på.

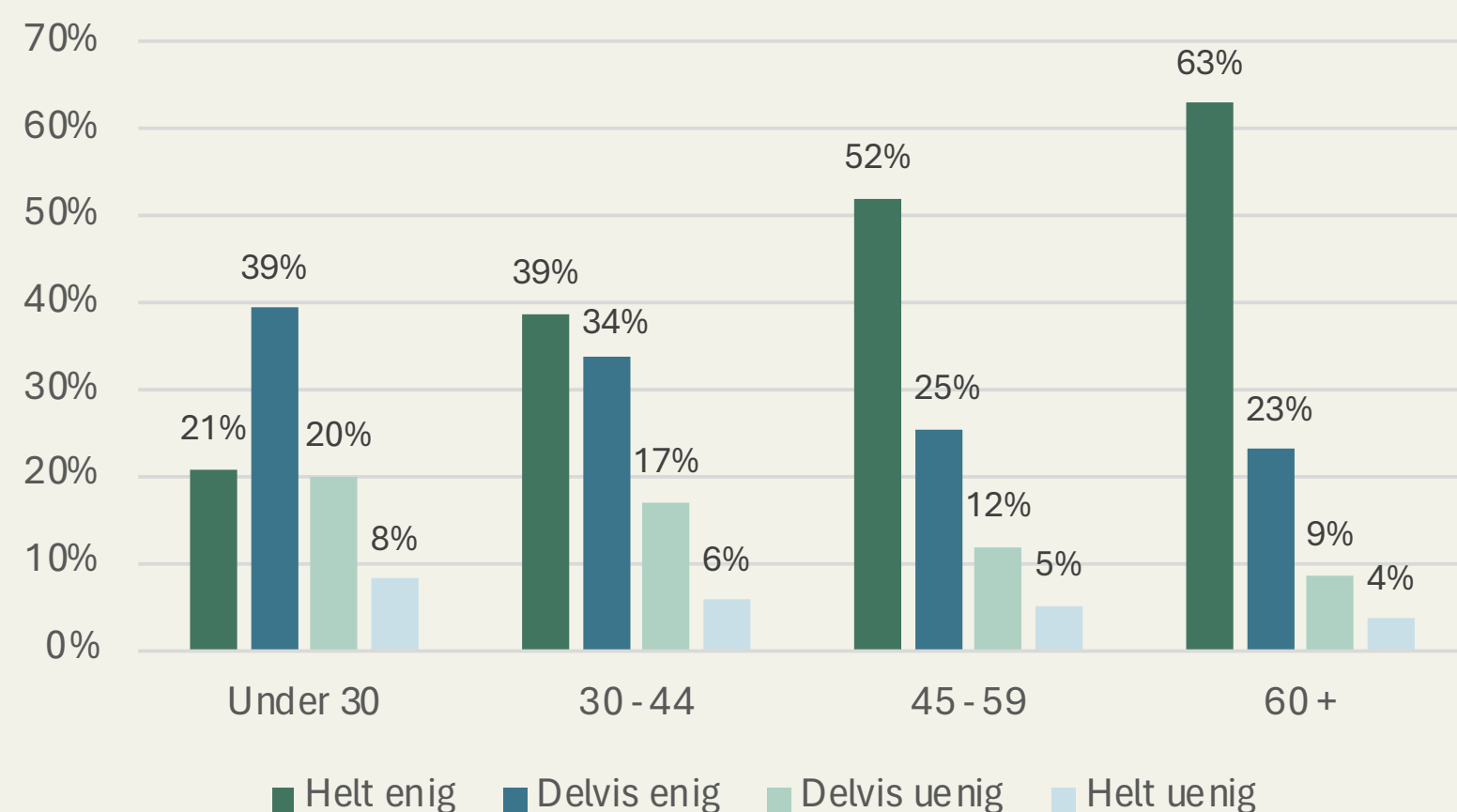

Del 1: Falske varer

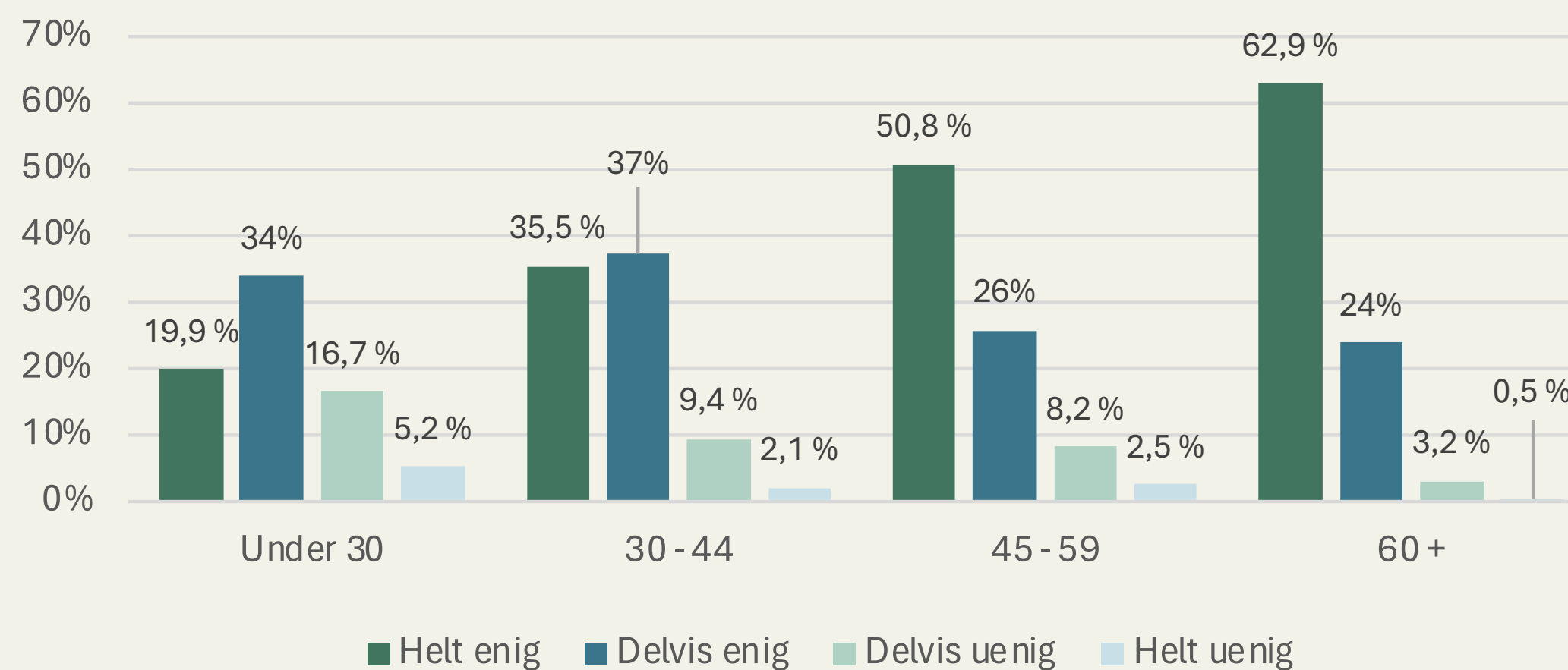
Flere av spørsmålene avdekker forskjell i svarene ut fra alder. Når det gjelder spørsmålet om det er uetisk å kjøpe falske varer svarer 1 av 5 (20,8 %) av de under 30 at de er helt enige i dette. I aldersgruppen 60+ svarer hele 3 av 5 (62,9 %) det samme.

Kun 1 av 5 av de under 30 år svarer at de er helt enig i at å kjøpe falske varer støtter organisert kriminalitet. I aldersgruppen 60+ svarer 3 av 5 at de er helt enige i at organiserte kriminelle står bak.

Å kjøpe falske varer er uetisk

Å kjøpe falske varer støtter organisert kriminalitet

Mange svarer «vet ikke»

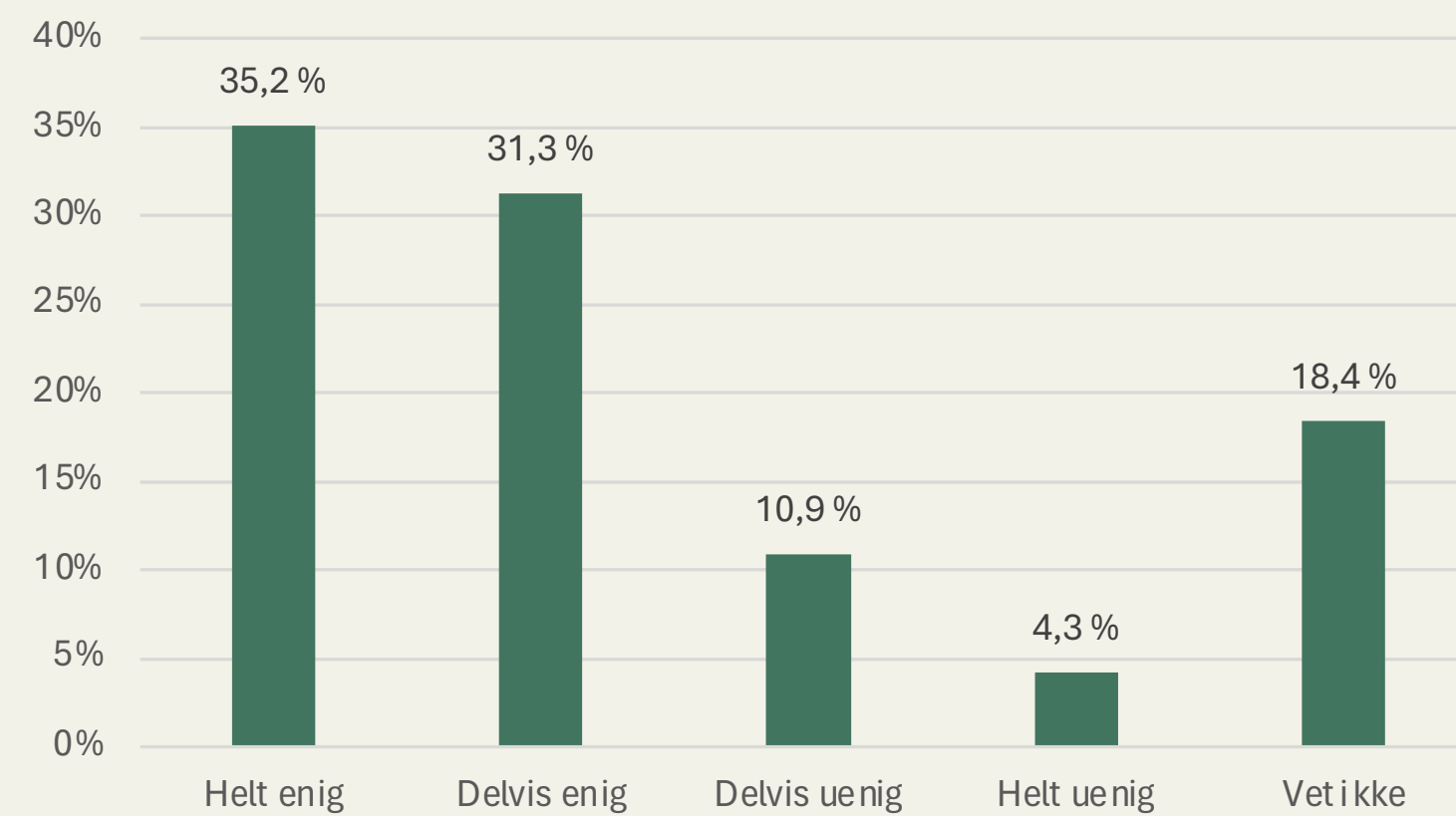
Svarene viser at mange mangler kunnskap eller ikke vet om de alvorlige konsekvensene av falske varer.

På spørsmål om kjøp av falske varer ødelegger arbeidsmarkedet svarer 16,7 % av alle respondentene vet ikke. På spørsmål om kjøp av falske varer støtter organisert

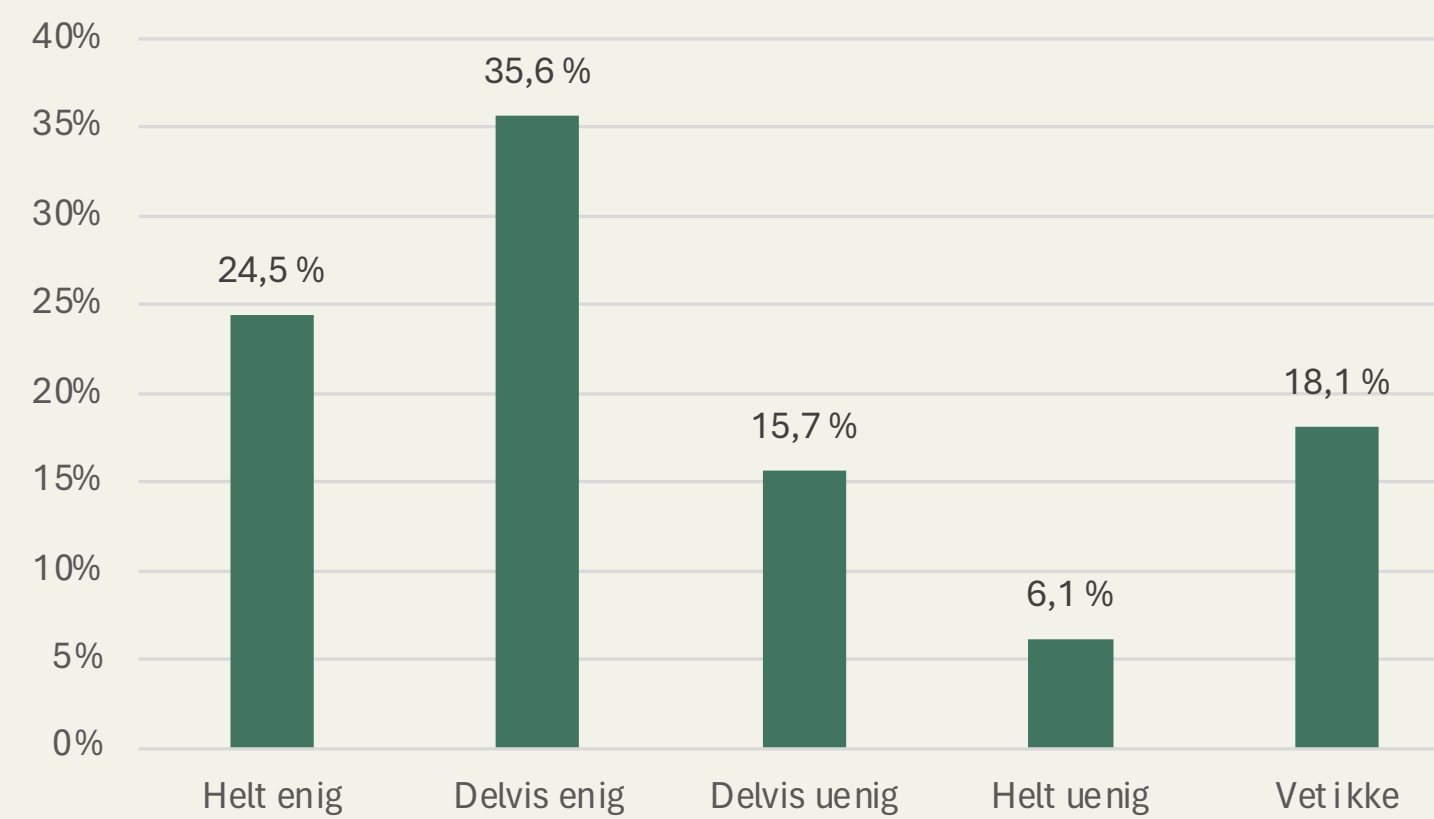
kriminalitet svarer 16,2 % vet ikke. 18 % svarer at de ikke vet om falske varer utgjør en risiko for helse og sikkerhet eller om det har en negativ innvirkning på miljøet.

Det er en større andel som svarer vet ikke blant aldersgruppen under 30 år enn i de øvrige aldersgruppene.

Å kjøpe falske varer har en negativ innvirkning på miljøet

Å kjøpe falske varer utgjør en risiko for helse og sikkerhet

Atferdsmønster og drivere

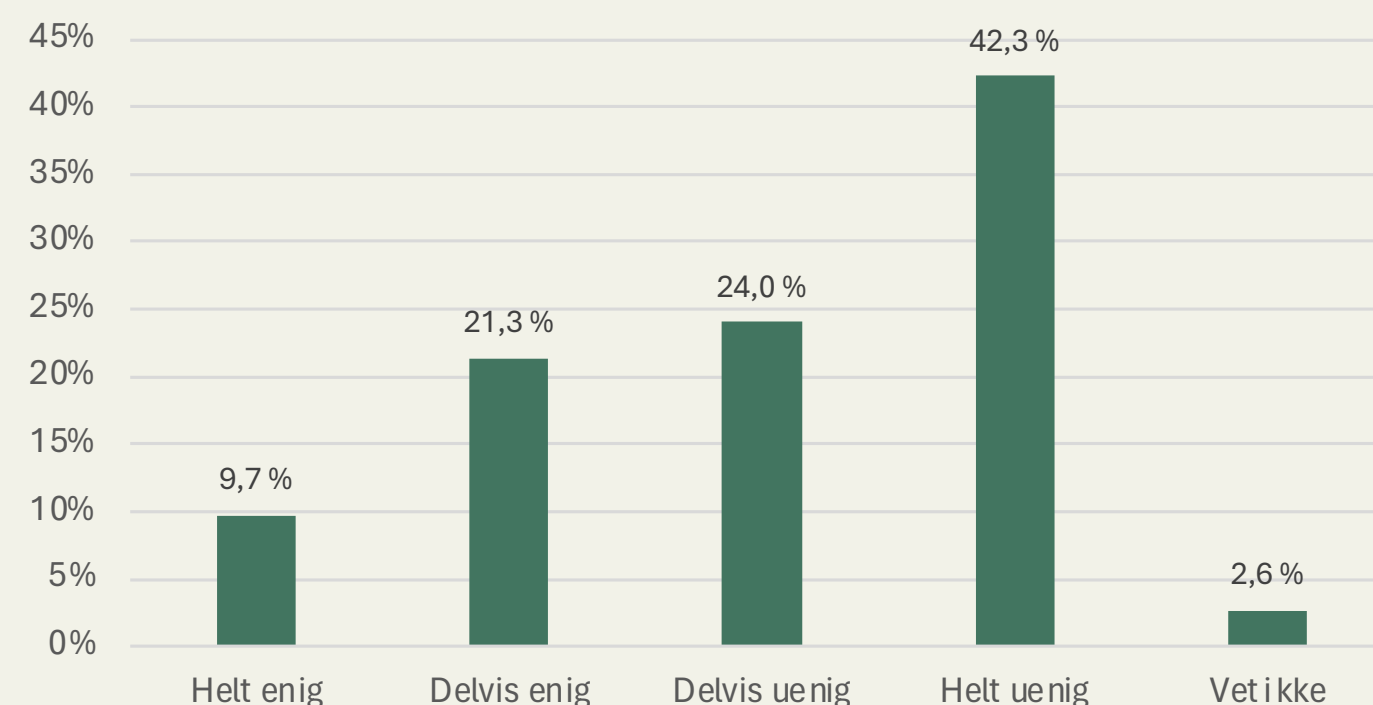

Privatøkonomi er en avgjørende driver for kjøp av falske varer

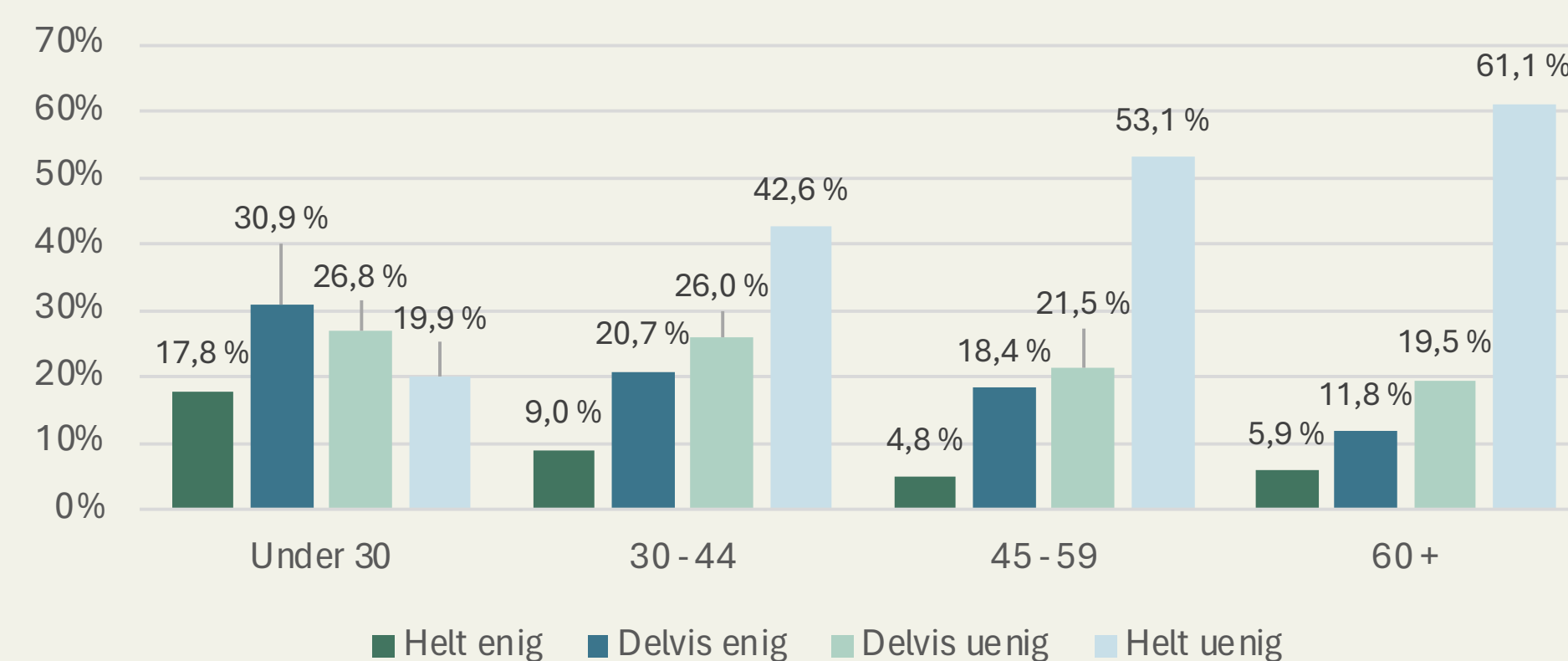
Nær halvparten (48,7 %) av alle unge¹ mener det er greit å kjøpe falske varer når prisen for den ekte varen er for høy. For alle respondentene sett under ett er tallet lavere, men fortsatt synes omkring 1 av 3 (31 %) at det er greit å kjøpe falske varer av prismessige årsaker.

Dette viser at tallene fra Norge på spørsmålet "I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende utsagn: Jeg synes det er greit å kjøpe falske varer når prisen for den ekte varen er for høy" er på linje med tallene som kom frem i EUs undersøkelse fra 2023 "European Citizens and Intellectual Property: Perception, Awareness and Behaviour" for EU som helhet.

Jeg synes det er greit å kjøpe falske varer når prisen for den ekte varen er for høy

Jeg synes det er greit å kjøpe falske varer når prisen for den ekte varen er for høy

¹ Med unge menes de i aldersgruppen under 30 år (15 - 29 år)

Andre grunner for å kjøpe falske varer

Nærmere halvparten av de under 30 år synes det er greit å kjøpe falske varer når den ekte varen ikke er tilgjengelig (49,5 %) eller når kvaliteten er uten betydning (47,6 %). For alle respondentene sett under ett er tallet lavere, henholdsvis 33,3 % når det gjelder tilgjengelighet og 30,2 % dersom de mener at kvalitet ikke er viktig.

Det er færre som svarer at det er greit å kjøpe falske luksusvarer. Blant de unge svarer 36,6 % at det er greit å kjøpe falske luksusvarer, mens det kun er 22,4 % av alle respondentene som svarer dette.

Det er en lavere andel som svarer at det er greit å kjøpe falske varer fordi andre gjør det. 20,5 % er svarprosenten blant de under 30, mens for alle respondentene sett under ett er tallet 11 %.

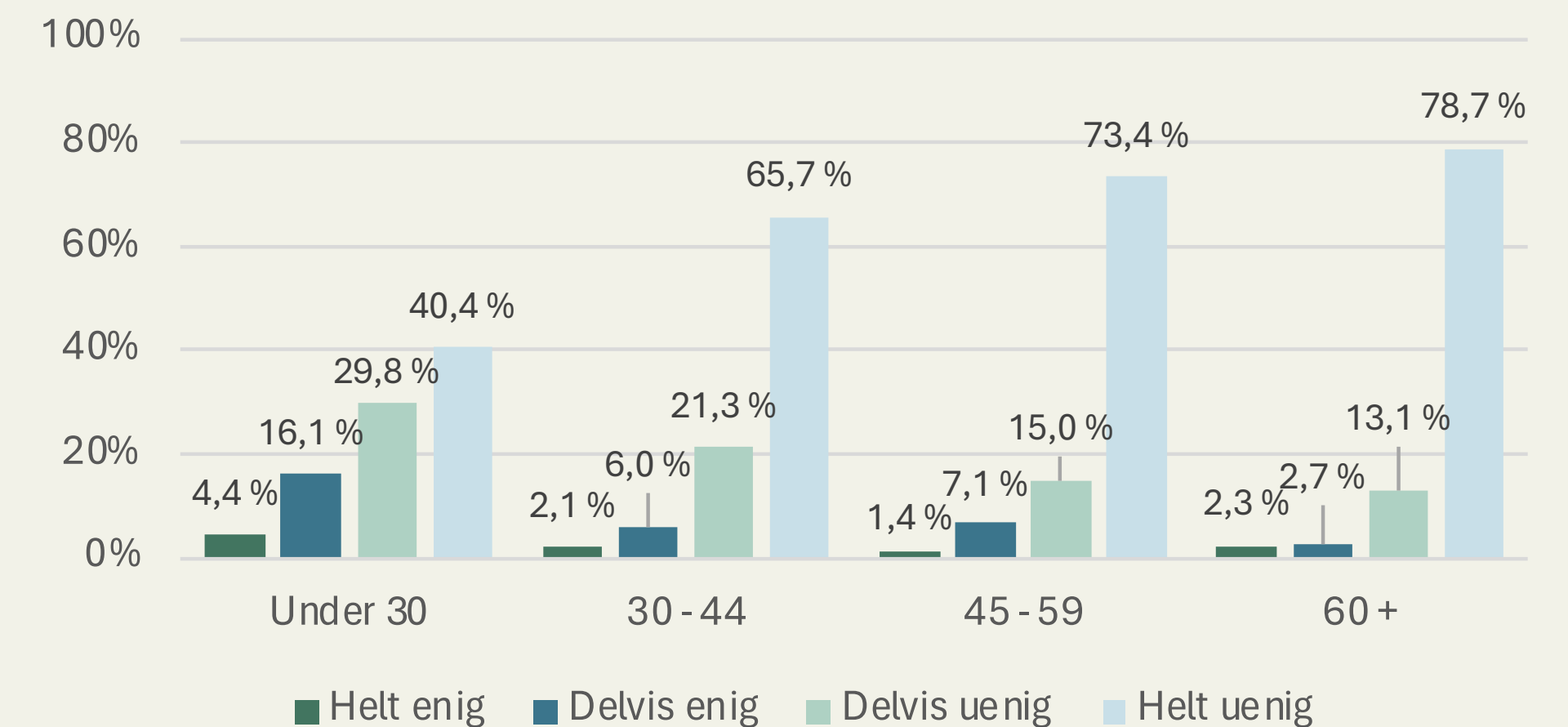
Store holdningsforskjeller mellom aldersgruppene i undersøkelsen

Undersøkelsen avdekker betydelige holdningsforskjeller mellom respondentene i de ulike aldersgruppene.

I motsetning til aldersgruppen under 30 år svarer 4 av 5 i aldersgruppen 60+ at de ikke synes det er greit å kjøpe falske varer, uavhengig av begrunnelsen man har for å kjøpe disse varene. I aldersgruppen 45-59 er svarene omtrent det samme.

Spørsmålet hvor respondentene i alle aldersgruppene svarer mest likt er om de lar seg påvirke av at andre kjøper falske varer. Her svarer de fleste at det ikke har betydning.

Jeg synes det er greit å kjøpe falske varer fordi andre gjør det

Hvor mange kjøper falske varer og hvorfor de gjør det

Færre kjøper falske varer i Norge enn i Europa

Av alle respondentene svarer 7,3 % at de bevisst eller ubevisst har kjøpt falske varer de siste 12 månedene. 14,1 % er usikre på om varen de mottok var falsk eller ekte.

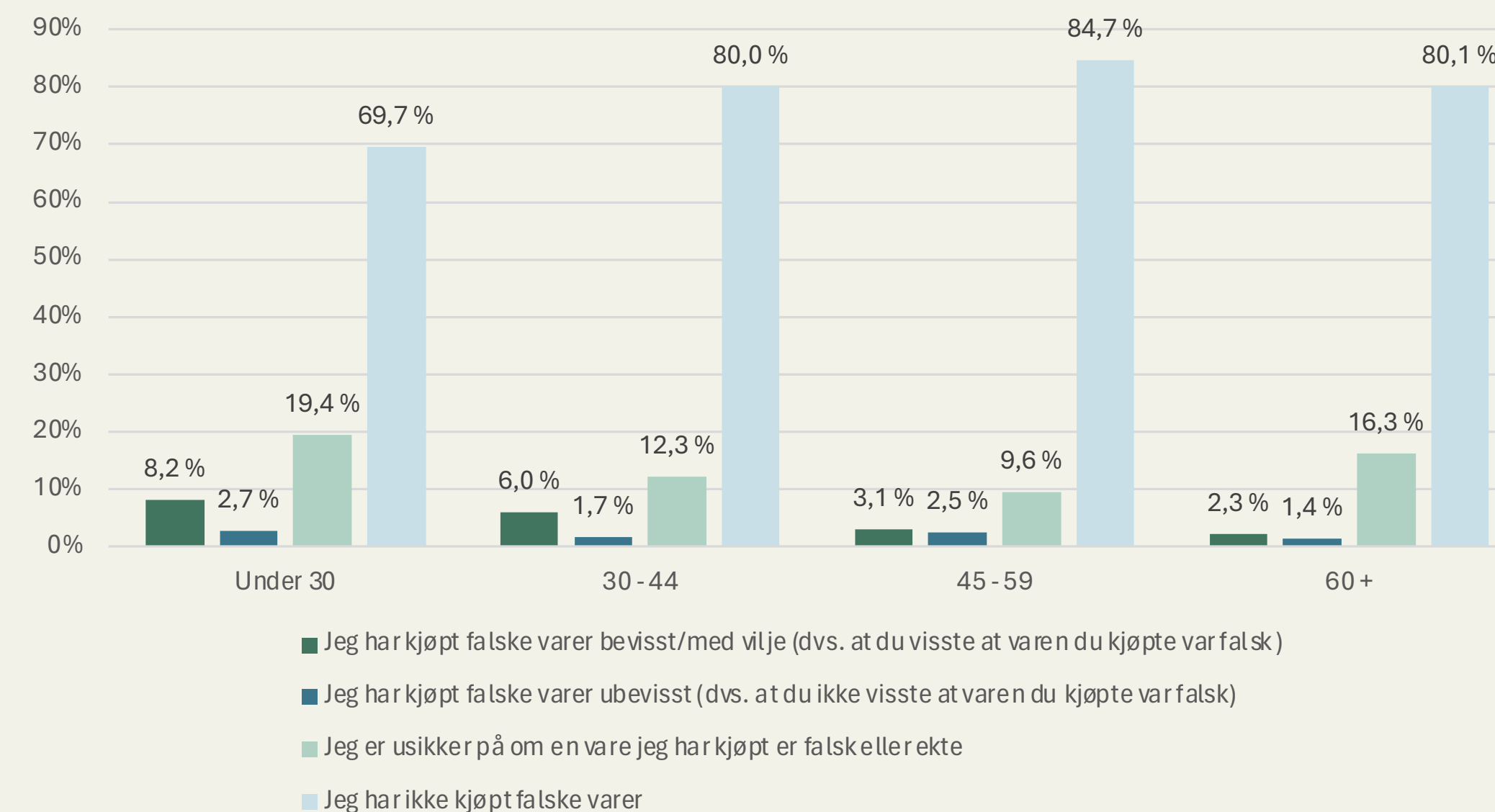
Vi ser at tallene er høyere i de to laveste aldersgruppene.

Ser vi ut i Europa er det en lavere andel nordmenn som sier at de har kjøpt falske varer enn for EU totalt. Tallet i EU var 13 % i 2023², mot 5 % i 2020. Sverige, Danmark og Finland har høyere andel enn oss, med henholdsvis 11 %, 10 % og 8 % som oppgir at de har kjøpt falske varer.

39 % i EU har oppgitt at de har vært usikre på om varen de mottok var falsk eller ekte. Tallet for Danmark er 26 %, Sverige 27 % og Finland 29 %.

Tallene for Norges del viser videre at det store flertallet av respondentene, 78,5 %, oppgir at de ikke har kjøpt falske varer de siste 12 månedene.

Tenk på kjøpene du har gjort de siste 12 månedene, og svar ut fra hvilket utsagn som passer for deg

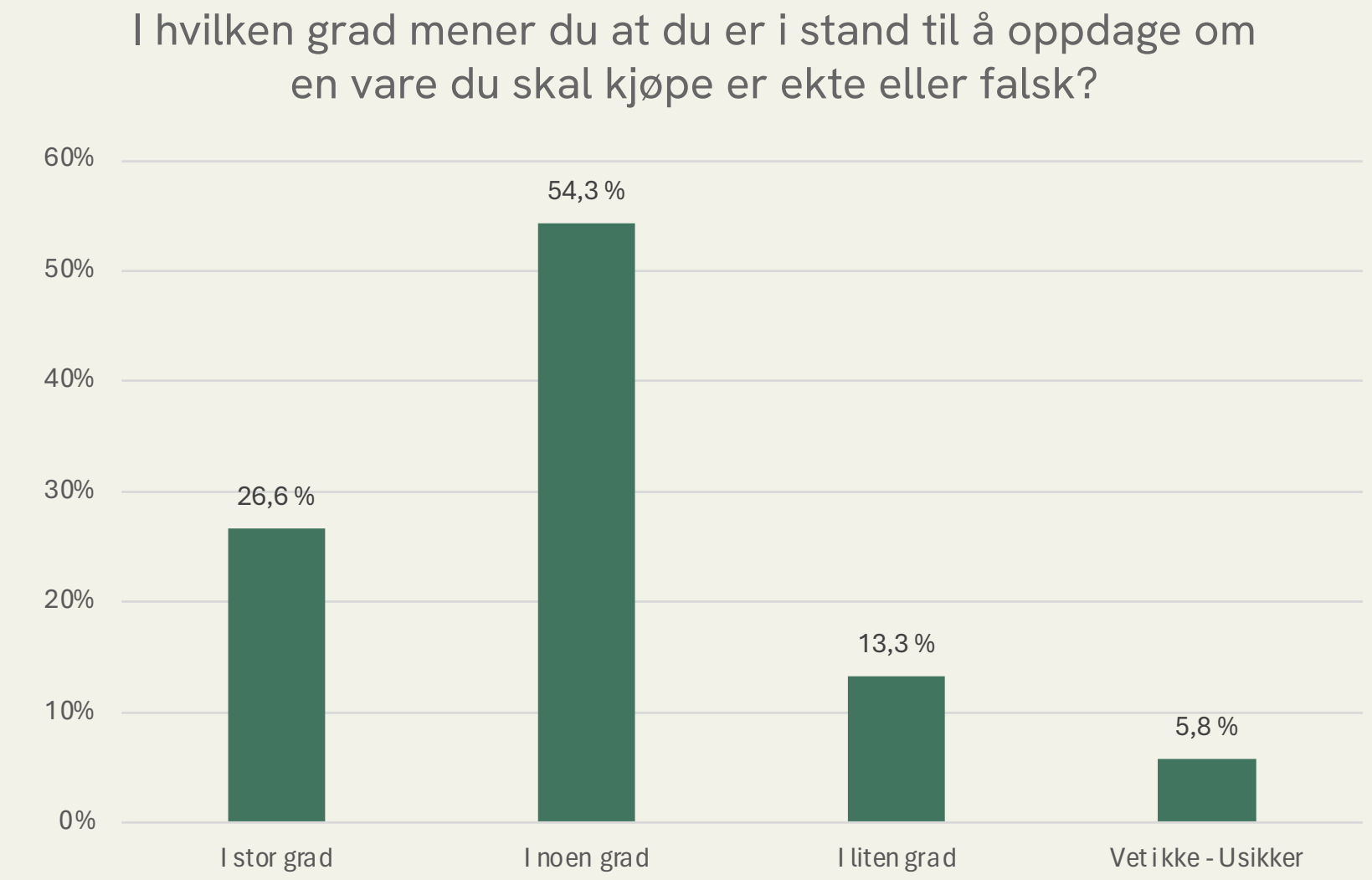
Hva er grunnen til de som velger å kjøpe falske varer?

Blant de som har svart "ja" på at de har kjøpt falske varer er det nær halvparten, 48 %, som svarer at lav pris var den viktigste grunnen til kjøpet. 21 % mener at merkevarene til multinasjonale selskaper ofte er overpriset.

24 % sier at det ikke er viktig for dem om varen er ekte eller falsk, mens 11 % valgte alternativet som kom opp i trefflisten i nettsøket deres.

Andelen som sier at de trodde de kjøpte en ekte vare, er lavere nå enn ved forrige undersøkelse i 2021. Da svarte 37 % at de trodde varen var ekte, mens 17 % svarer det samme i årets undersøkelse.

Av de som har mottatt en falsk vare, svarer en stor andel, 42 %, at de har opplevd dårlig kvalitet på denne varen. De samme respondentene er i ganske stor grad sikre på at de er i stand til å oppdage om en vare er ekte eller falsk.

Hva kan få de som kjøper falske varer til å slutte med det

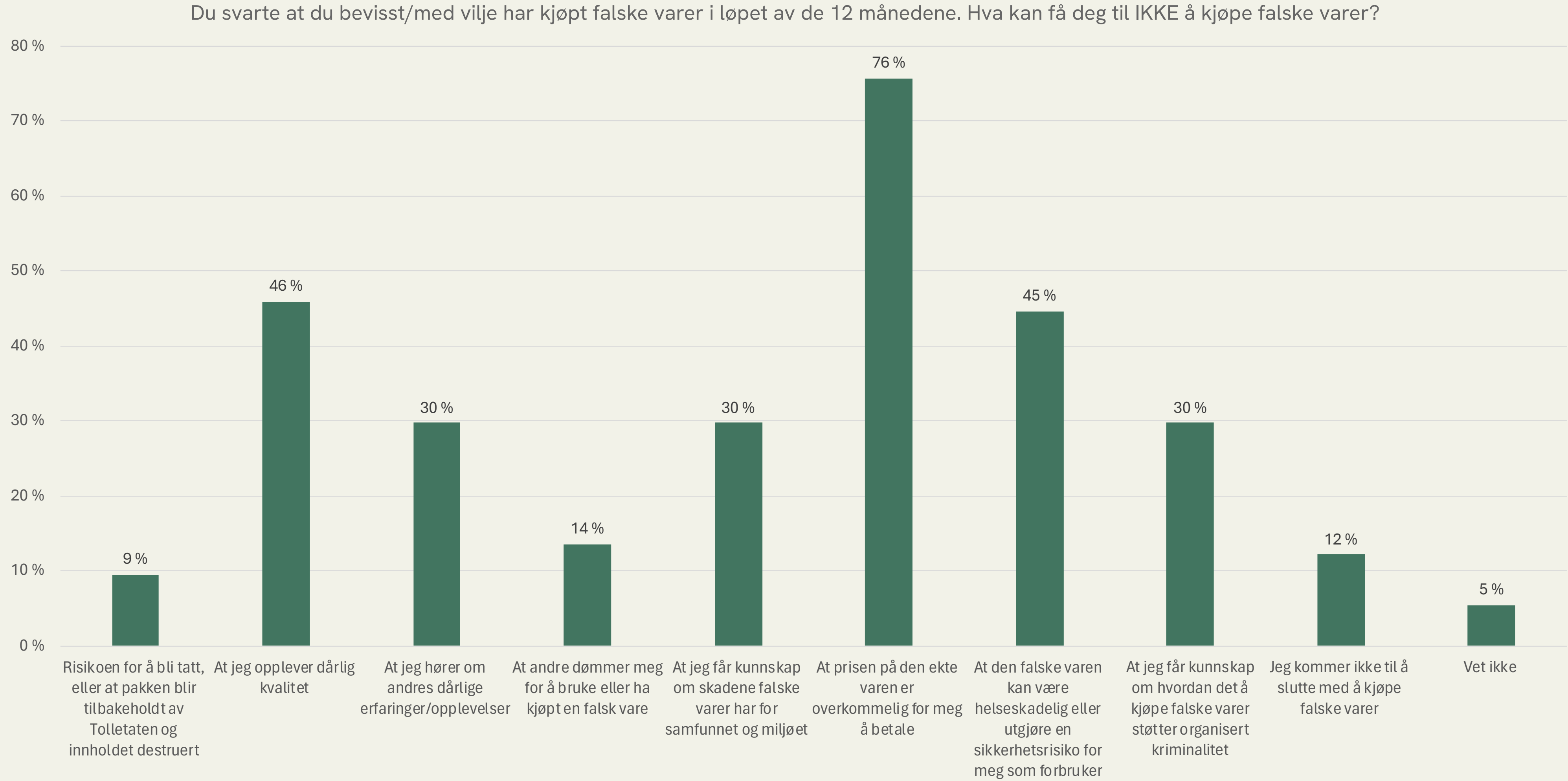
Færre kjøper falske varer i Norge enn i Europa

Av de som sier at de har kjøpt falske varer, svarer hele 76 % at de ikke ville kjøpt falske varer hvis prisen på originalvaren var overkommelig for dem. Dette samsvarer med andre resultater som viser at økonomi er en stor driver for kjøp av piratkopier.

Det er også en høy andel, 46 %, som ikke ville kjøpt den falske varen hvis de opplevde dårlig kvalitet, og 45 % svarer at de ikke ville kjøpt den falske varen hvis den var helseskadelig eller utgjorde en sikkerhetsrisiko.

Færre legger vekt på samfunnsmessige konsekvenser, som at organiserte kriminelle står bak, det skader miljøet, det har negative konsekvenser for arbeidsmarkedet eller skader økonomien.

Svært få svarer at de er redde for å bli tatt og at pakken blir tilbakeholdt og innholdet destruert av Tolletaten.

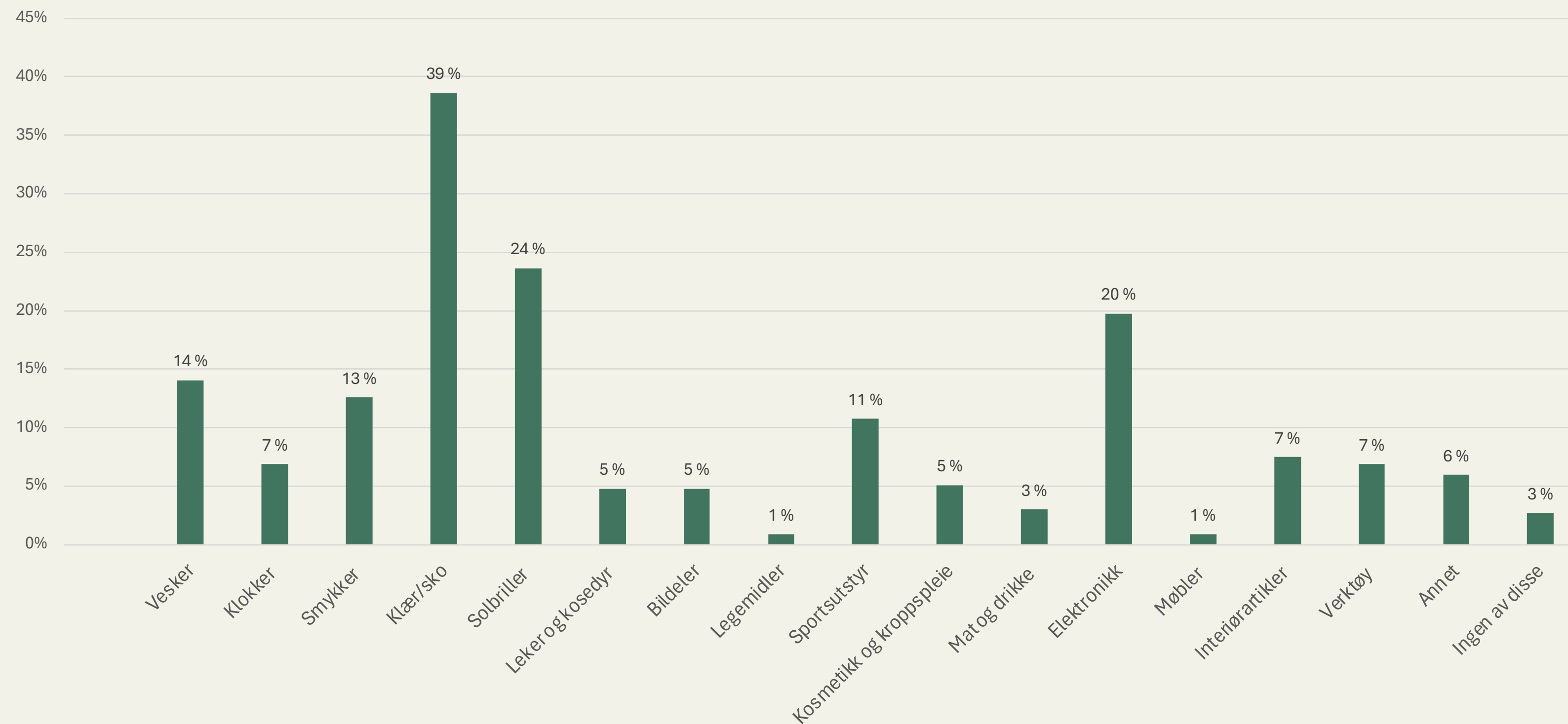
Toppkategoriene falske varer som nordmenn handler

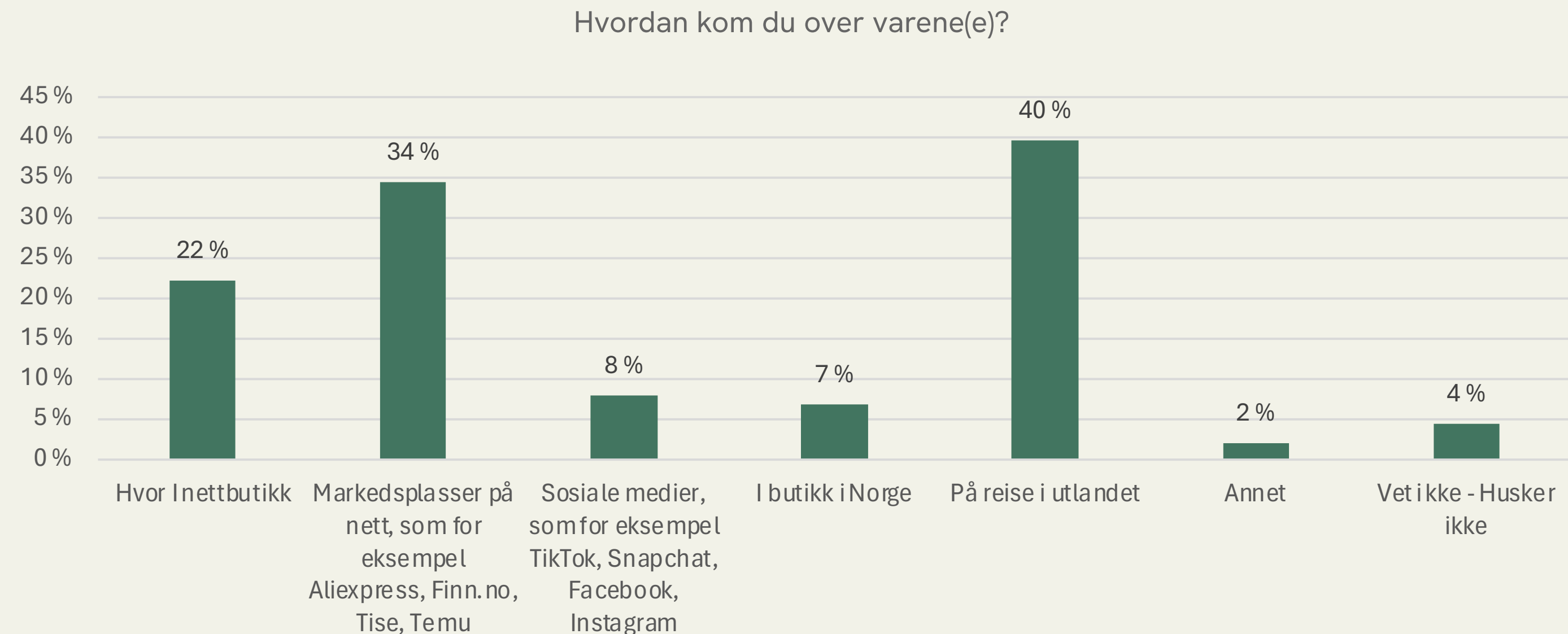
Klær og sko, solbriller og elektronikk er de falske varene som flest svarer at de har kjøpt. Dette er de samme toppkategoriene som ved samme undersøkelse fra 2021.

Totalt 40 % av respondentene har kjøpt de falske varene på reise i utlandet. Markeds plasser på nett, som Aliexpress, Finn.no, Tise og Temu, står for 34 % av kjøpene. 22 % oppgir å ha kjøpt de falske varene i en nettbutikk.

Hvilke av de falske varene som er listet opp under har du kjøpt?

Disse tallene har endret seg mye i løpet av få år, og det er tydelig at piratkopier i større grad handles på nett i 2024. I tilsvarende undersøkelse fra 2018 ble samme spørsmål stilt. Da svarte hele 70 % at de hadde kjøpt varene på reise i utlandet. Markedsplasser på nett stod for 10 % av salgene, og nettbutikker for 12 %.

De som ikke kjøper falske varer synes å ha mer kunnskap

Kunnskap om mulige konsekvenser av å kjøpe falske varer ser ut til å variere mellom respondentene som har kjøpt falske varer, og de som ikke har det.

Det ser ut til å være et kunnskapsgap mellom respondentene som har kjøpt falske varer, og de som ikke har det. De som svarer at de ikke har kjøpt falske varer er mer bevisste på konsekvensene, og ser ut til å ha mer kunnskap om dette.

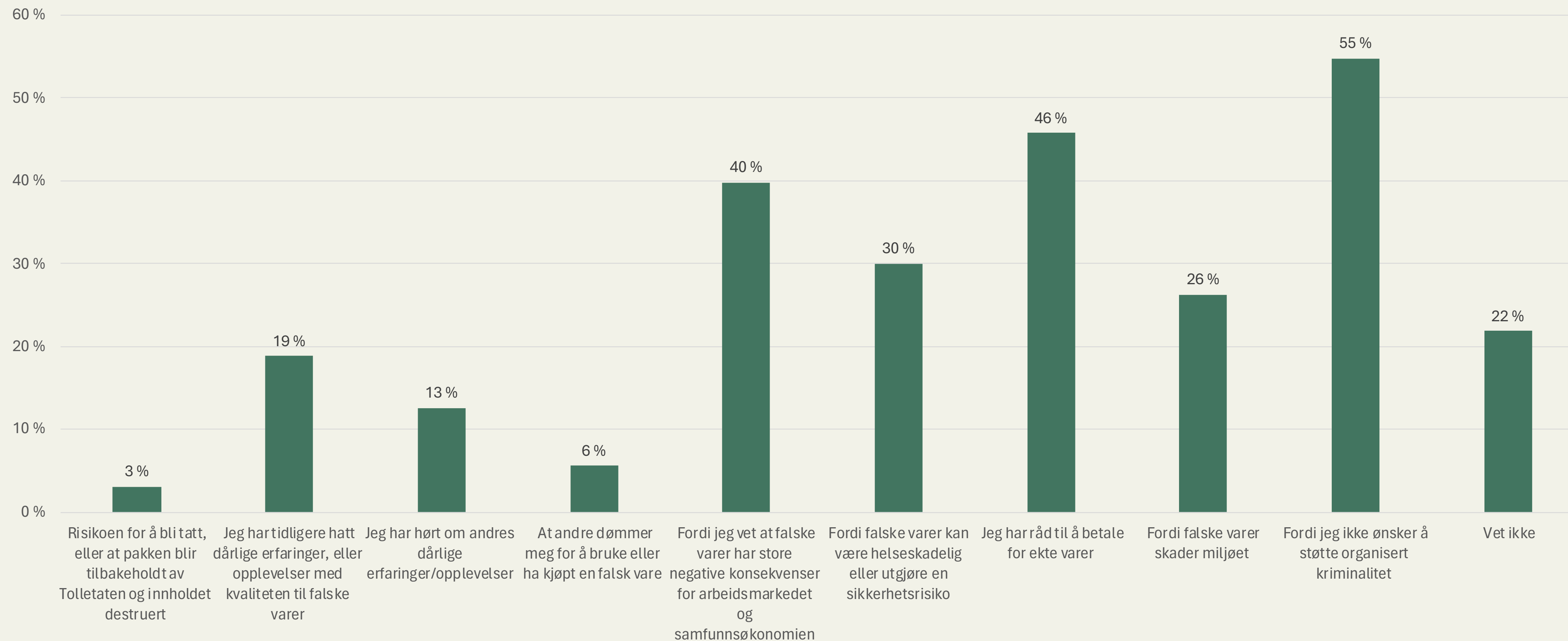
Over halvparten, 55 %, har valgt å ikke kjøpe falske varer fordi de ikke ønsker å støtte organisert kriminalitet. Dette står i kontrast til tidligere i rapporten, hvor få av respondentene som sier at de har kjøpt falske varer oppgir organisert kriminalitet som en grunn til å slutte.

Av de som ikke har kjøpt falske varer, svarer nærmere halvparten (46 %) at de har råd til å betale for ekte varer. 40 % svarer at de ikke ønsker å kjøpe falske varer fordi det har store negative konsekvenser for arbeidsmarkedet og samfunnsøkonomien.

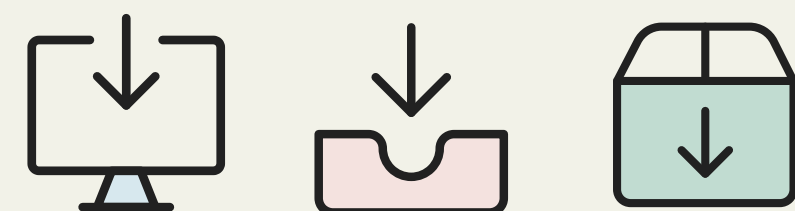
En større andel respondenter er også bevisste på at falske varer skader miljøet, og at de kan være helseskadelige eller utgjøre en sikkerhetsrisiko.

Det går i tillegg frem at de som svarer at de ikke har kjøpt falske varer tidligere har hatt dårlige erfaringer eller opplevelser med kvaliteten til falske varer.

Du har svart at du ikke bevisst har kjøpt en falsk vare i løpet av de siste 12 månedene. Hva var grunnen?

Holdninger til ulovlig bruk av ulovlige innholdstjenester

Vi har spurt om i hvilke situasjoner respondenten selv synes det er greit å bruke ulovlige innholdstjenester. Svarene viser at mange legitimerer ulovlig strømming og nedlasting for å høre på musikk, se film eller TV-innhold ut fra økonomiske hensyn. Den samme tendensen ser vi også i del 1 av undersøkelsen som omhandler falske varer (dvs. fysiske produkter).

Selv om noe er ulovlig, synes det til dels å være akseptert å bruke ulovlige tjenester når innholdet ikke er mulig å få tak i på lovlige strømmetjenester. Svarene avdekker også at det er store forskjeller mellom aldersgruppene; de under 30 synes i større grad at det er greit å bruke ulovlige innholdstjenester og de bryr seg også i mindre grad om tjenesten er lovlig eller ikke.

Noen av spørsmålene i undersøkelsen av nordmenns holdninger kan sammenlignes med tilsvarende spørsmål i EU-undersøkelsen "European Citizens and Intellectual Property: Perception, Awareness and Behaviour" fra 2023. Vi ser at nordmenn i større grad finner det akseptabelt å benytte ulovlige tjenester ut fra pris og tilgjengelighet enn befolkningen i EU for øvrig.

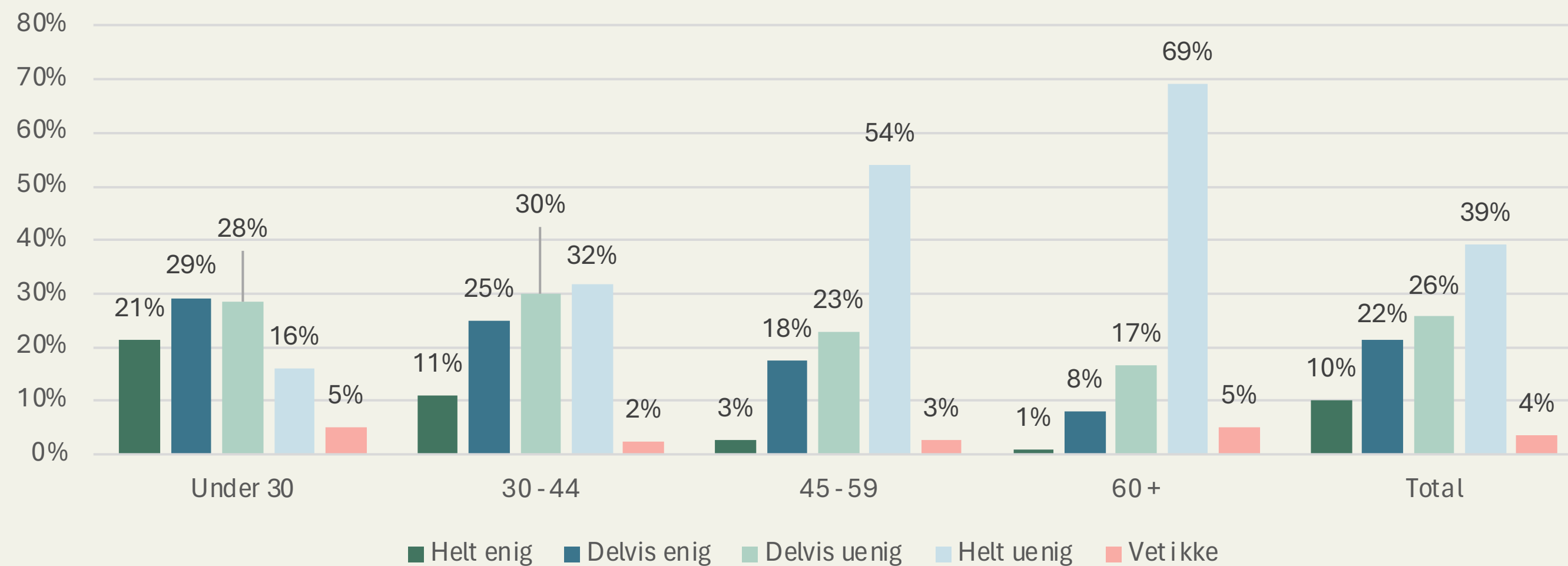
Del 2: Bruk av ulovlige strømme- og nedlastingstjenester som tilbyr opphavsrettslig beskyttet materiale

Halvparten av de unge mener det er greit å bruke ulovlige innholdstjenester for å spare penger

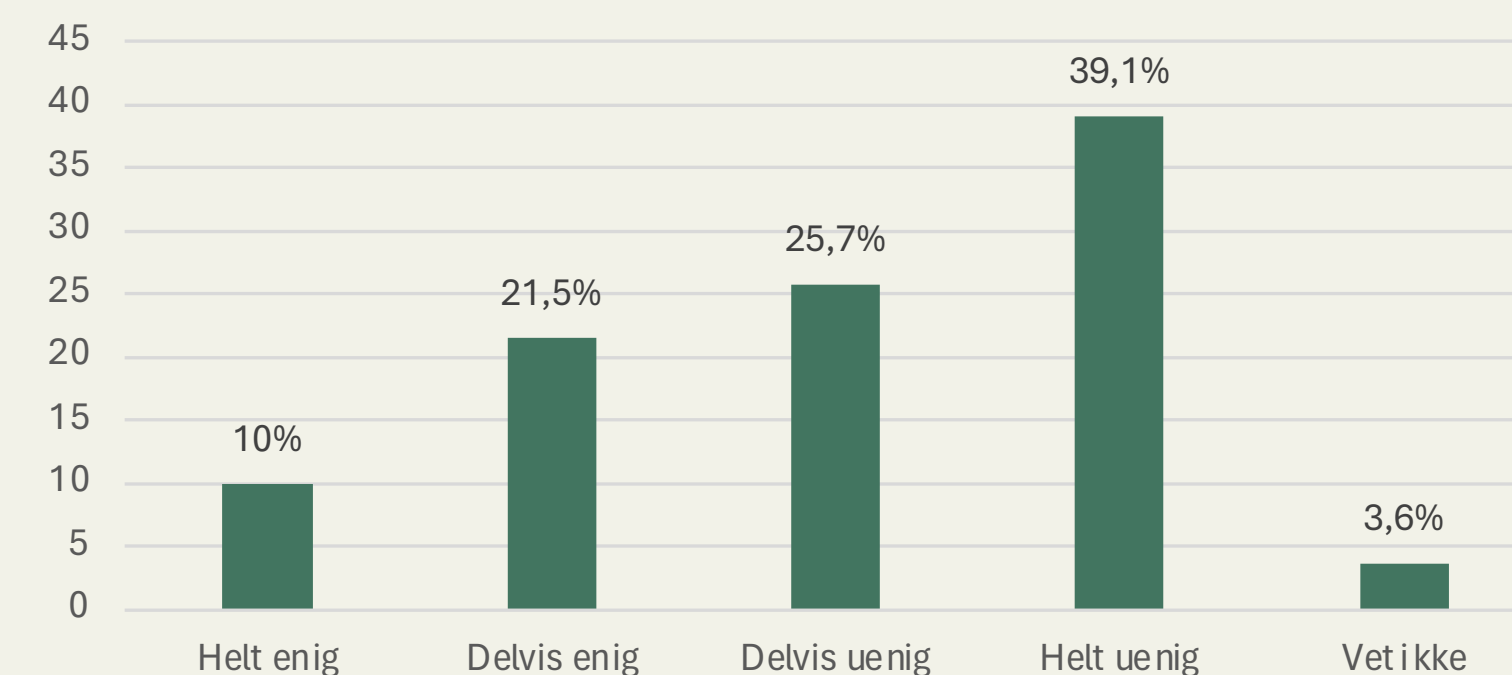
Halvparten av de under 30 (50,3 %) er helt eller delvis enig i at det er greit å bruke ulovlige innholdstjenester for å spare penger. For befolkningen som helhet er det i underkant av 1 av 3 (31,5 %) som synes det er greit.

1 av 3 respondenter (33,8 %) er helt eller delvis enig i at det er greit å bruke ulovlige tjenester fordi de lovlige tjenestene er for dyre. Tallet er høyere i noen av aldersgruppene. Halvparten av de under 30 (51,4 %) synes det er greit hvis de lovlige tjenestene er for dyre. I aldersgruppen 30-44 svarer 40,2 % at det er greit.

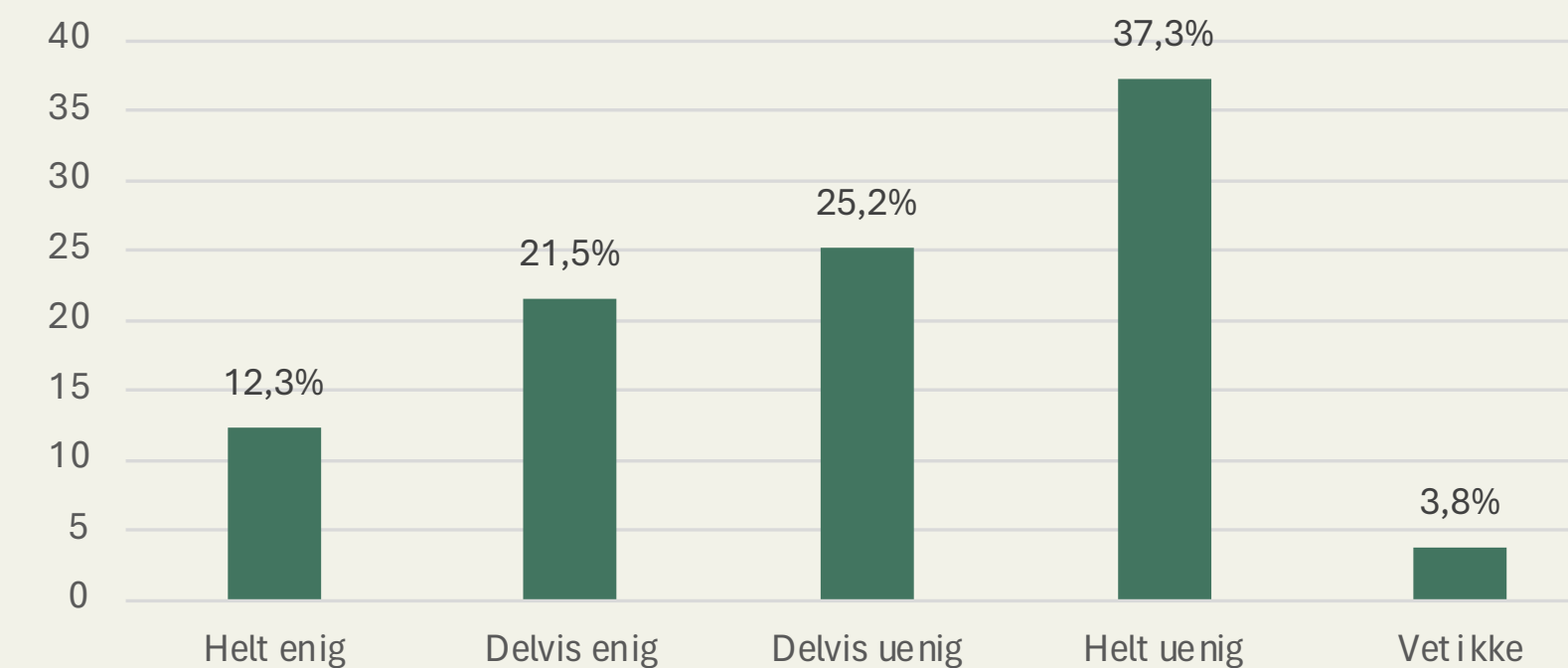
Jeg synes det er greit å bruke ulovlige innholdstjenester (som tilbyr f.eks. musikk, film eller TV-innhold) for å spare penger

Jeg synes det er greit å bruke ulovlige innholdstjenester (som tilbyr f.eks. musikk, film eller TV-innhold) for å spare penger

Jeg synes det er greit å bruke ulovlige innholdstjenester (som tilbyr f.eks. musikk, film eller TV-innhold) fordi de lovlige tjenestene er for dyre

1 av 3 unge bryr seg ikke om de strømmer eller laster ned ulovlig

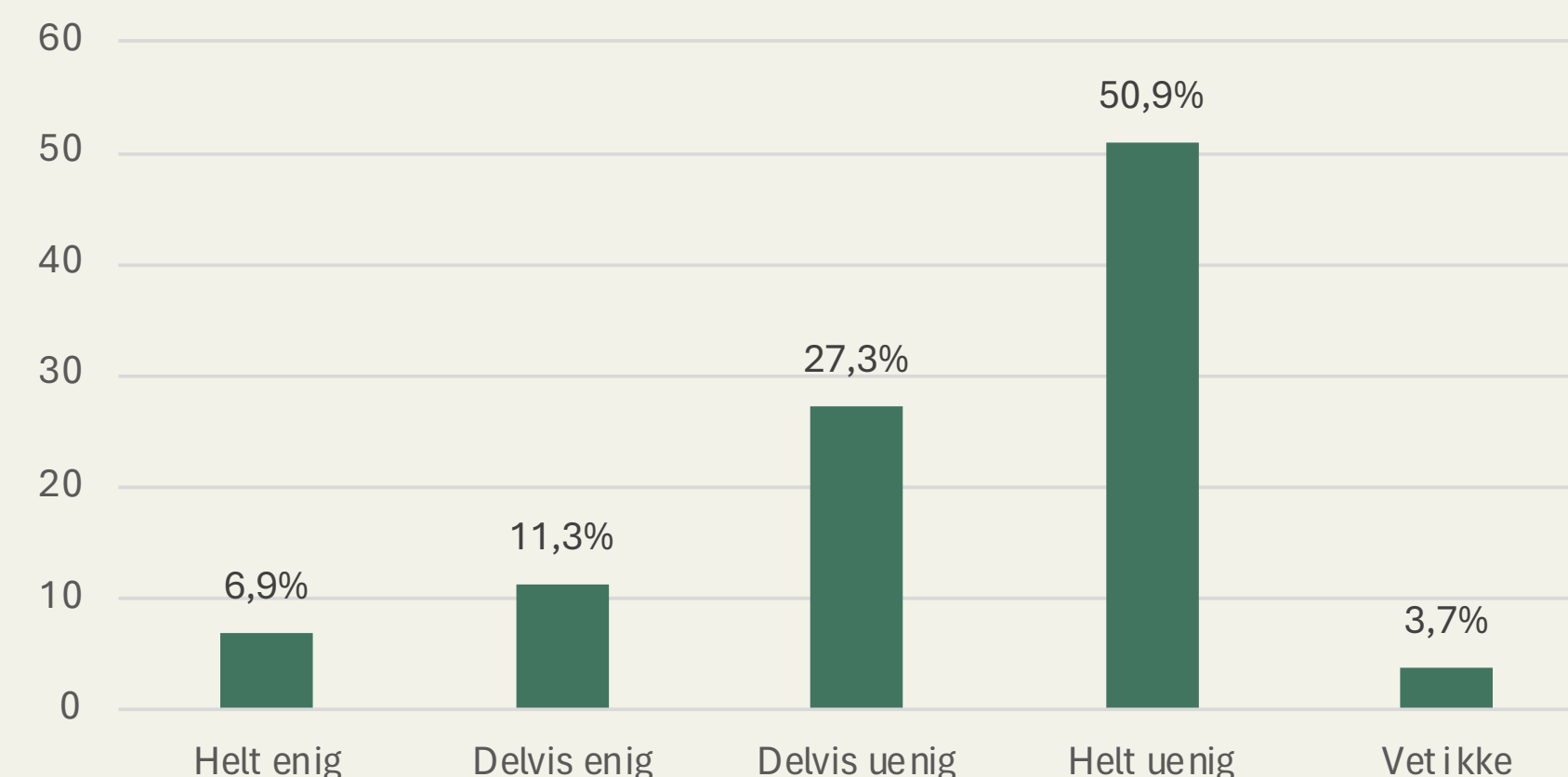
Hele 78,2 % av respondentene svarer at de bryr seg om tjenesten eller innholdet er lovlig eller ulovlig. Tallene er annerledes for de under 30. I denne aldersgruppen svarer 1 av 3 (32 %) at de ikke bryr seg om tjenesten eller innholdet er lovlig eller ulovlig.

Nesten halvparten mener ulovlige tjenester er greit når innholdet ikke er mulig å få tak i

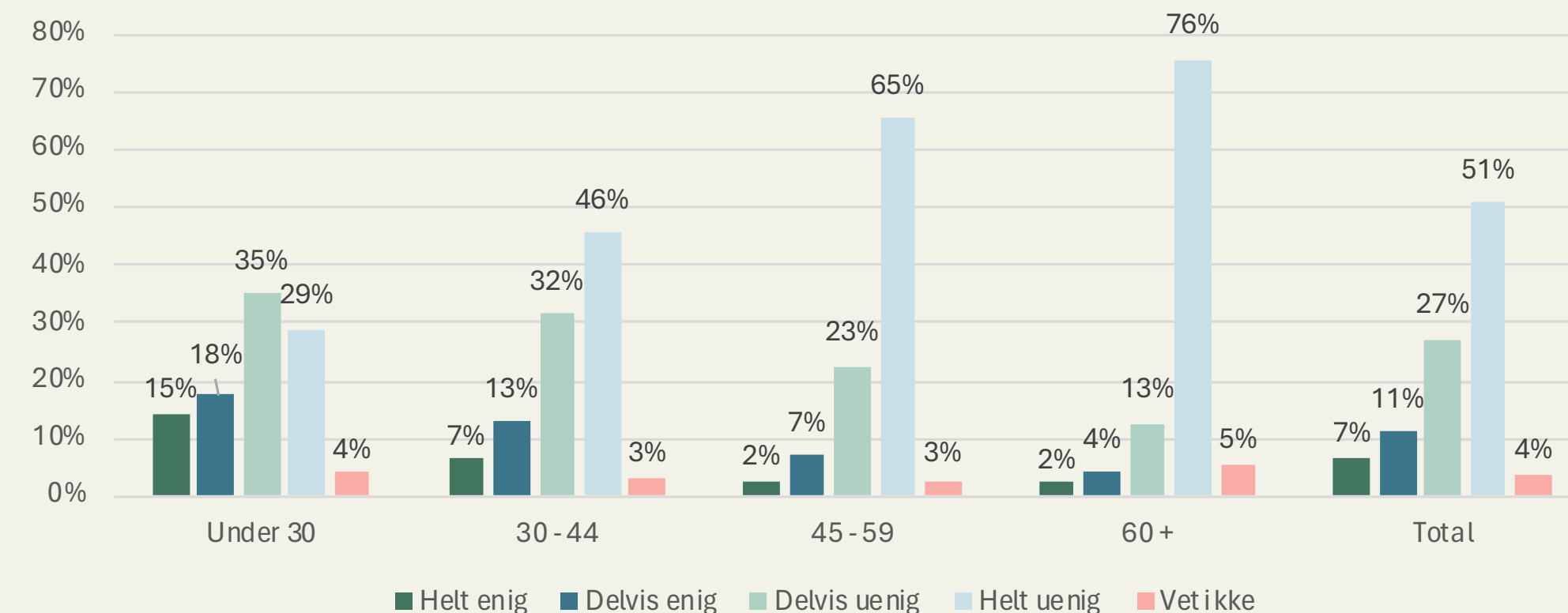
Nesten halvparten (46,6 %) av alle respondentene svarer at det er greit å bruke ulovlige innholdstjenester når innholdet ikke er mulig å få tak i på lovlige strømme- og nedlastingstjenester. Blant de under 30 øker tallet til at så mange som 2 av 3 (68 %) synes det er greit når innholdet ikke er mulig å få tak i på lovlige strømme- og nedlastingstjenester.

Argumentet "Fordi alle andre gjør det" synes ikke i særlig stor grad å bli vektlagt som en grunn av respondentene.

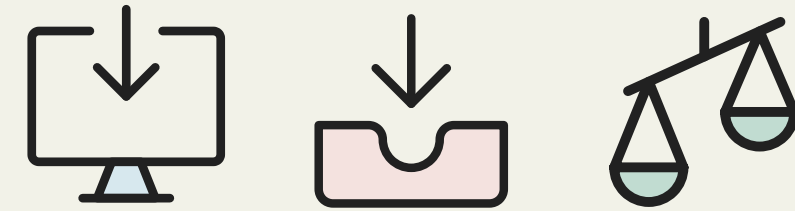
Jeg bryr meg ikke om tjenesten eller innholdet er lovlig eller ulovlig

Jeg bryr meg ikke om tjenesten eller innholdet er lovlig eller ulovlig

Forståelsen av konsekvensene ved å bruke ulovlige tjenester

På spørsmål om respondentene har tenkt over de mulige negative konsekvensene av å benytte ulovlige tjenester, svarer hele 68,5 % at de helt eller delvis har tenkt over problemstillingen. Dette betyr likevel at 1 av 4 (25,4 %) ikke har tenkt over konsekvensene.

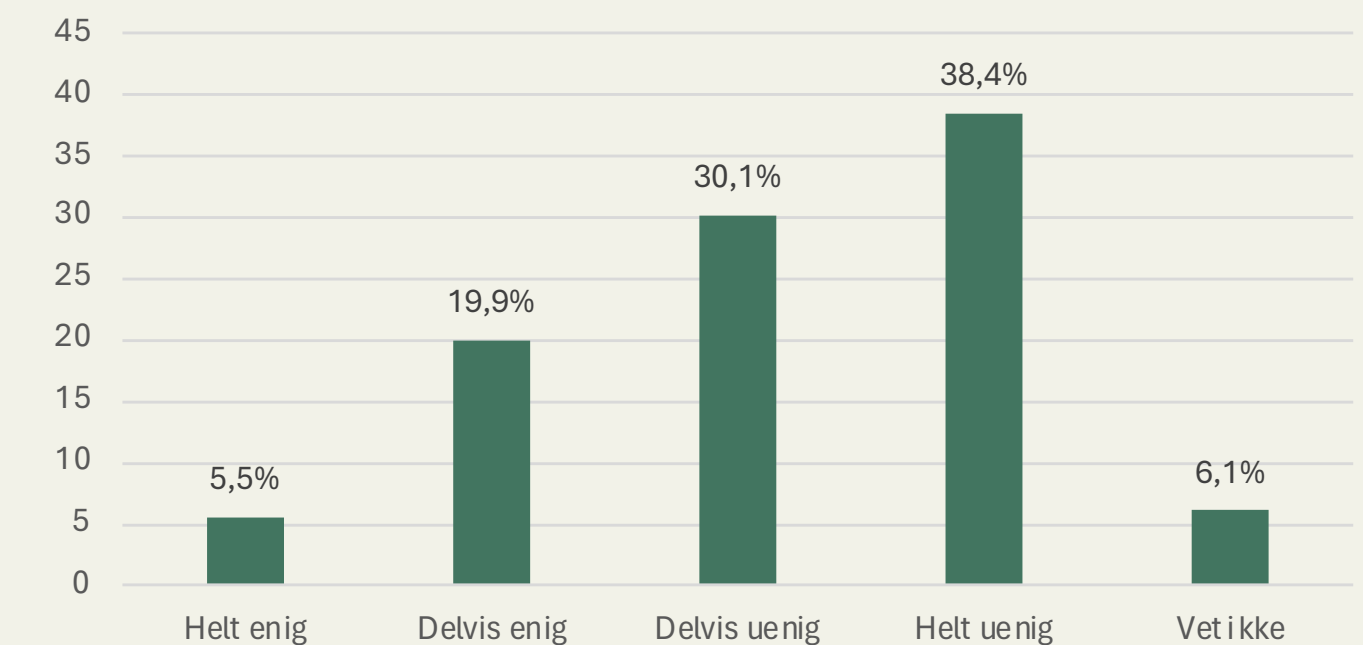
71,2 % av respondentene er helt eller delvis enige i at ved å bruke innhold fra ulovlige tjenester skades kreative bransjer og det går utover jobbene til de som lager musikk, film og TV-sendinger.

69,7 % er helt eller delvis enig i at å bruke innhold fra ulovlige tjenester gjør en mer utsatt for svindel og virus.

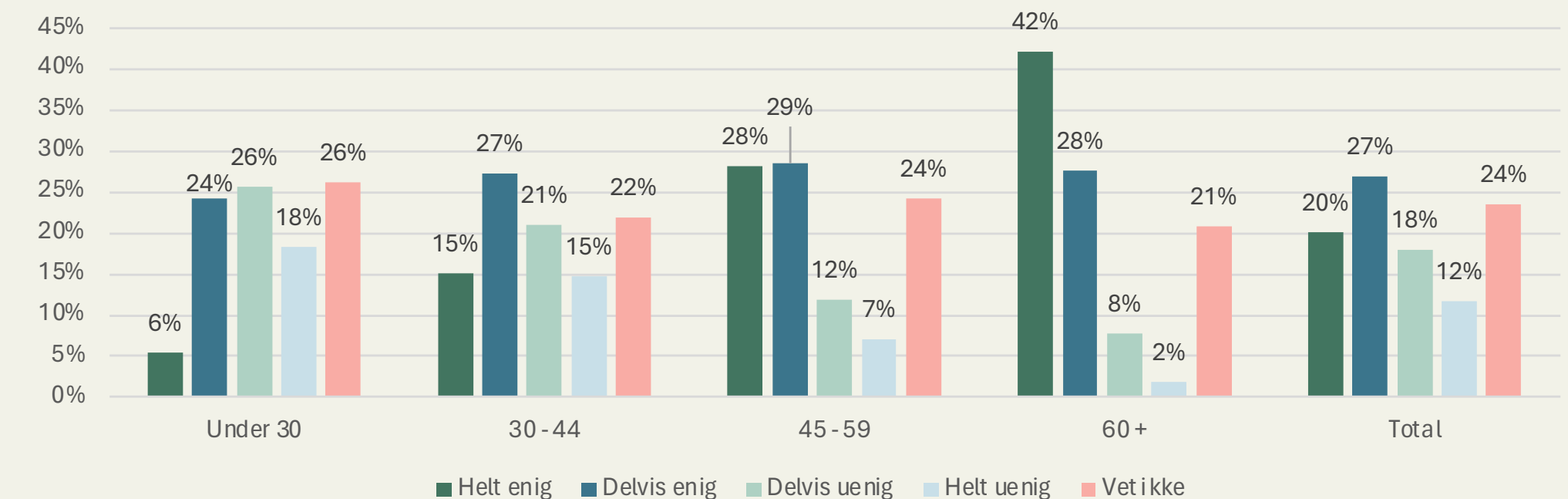
Nesten halvparten (47 %) svarer at de er helt eller delvis enig i at man støtter organisert kriminalitet ved å bruke innhold fra ulovlige

tjenester. Svarene viser imidlertid at det er svært store forskjeller aldersgruppene imellom. I gruppen under 30 år svarer kun 5,5 % at de er helt enige i at man støtter organisert kriminalitet. Andelen "helt enige" er økende gjennom de ulike aldersgruppene, og i gruppen 60+ er 42,1 % helt enige i utsagnet at ulovlige tjenester støtter organisert kriminalitet³.

Jeg har ikke tenkt over de mulige negative konsekvensene av å benytte ulovlige tjenester

Ved å bruke innhold fra ulovlige tjenester (f.eks. musikk, film, TV-serier eller sports- og fotballsendinger) støtter man organisert kriminalitet.

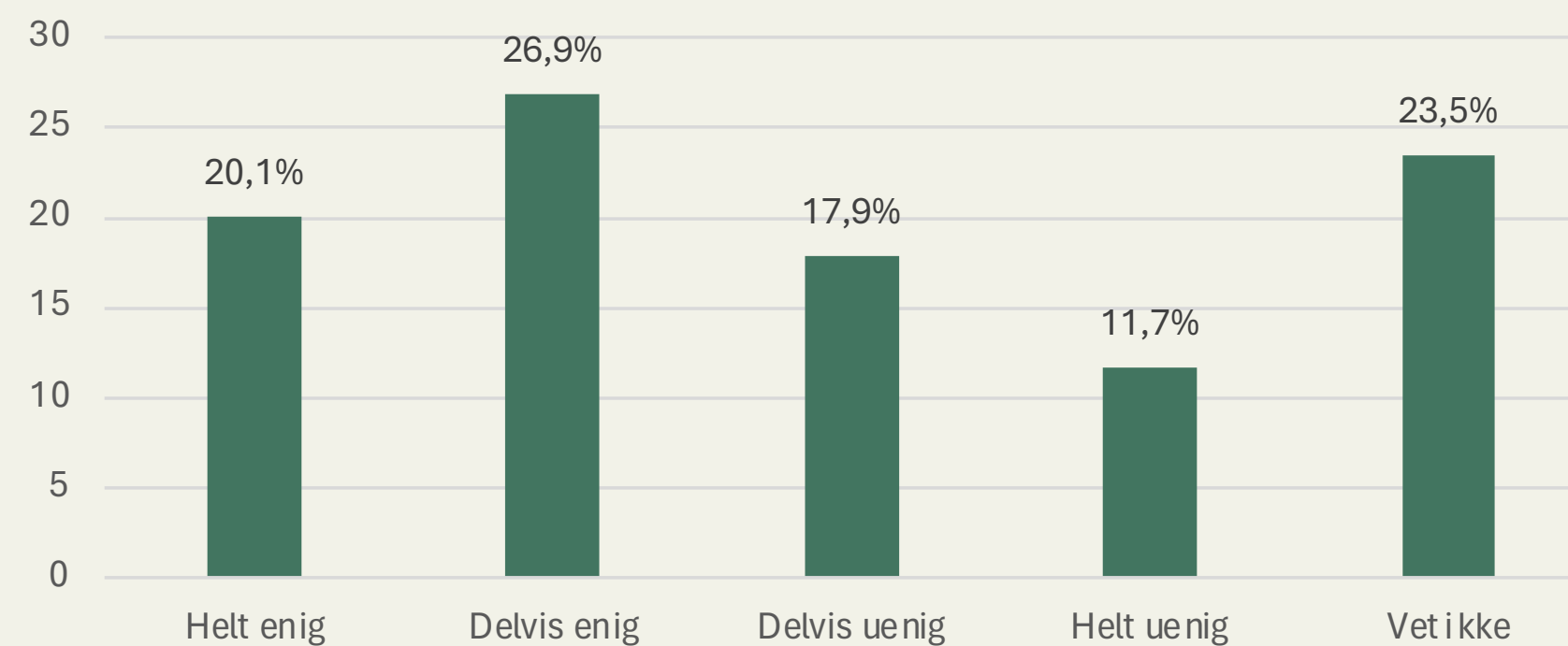

Mange svarer «vet ikke»

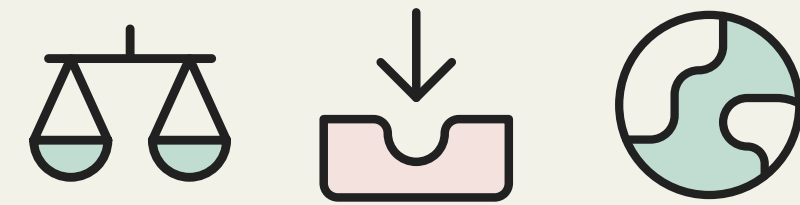
Svarene viser at mange ikke vet, eller mangler kunnskap om, de alvorlige konsekvensene som bruk av ulovlige tjenester medfører. På spørsmål om bruk av ulovlige tjenester støtter organisert kriminalitet, svarer 23,5 % vet ikke.

Dette er en større andel enn dem som har sagt seg helt enige i utsagnet (20,1 %). Hele 17 % svarer at de ikke vet om de blir mer utsatt for virus og annen skadelig programvare ved bruk av ulovlige tjenester.

Ved å bruke innhold fra ulovlig tjenester (f.eks. musikk, film, TV-serier eller sports- og fotballsendinger) støtter man organisert kriminalitet.

Flertallet bruker lovlige tjenester

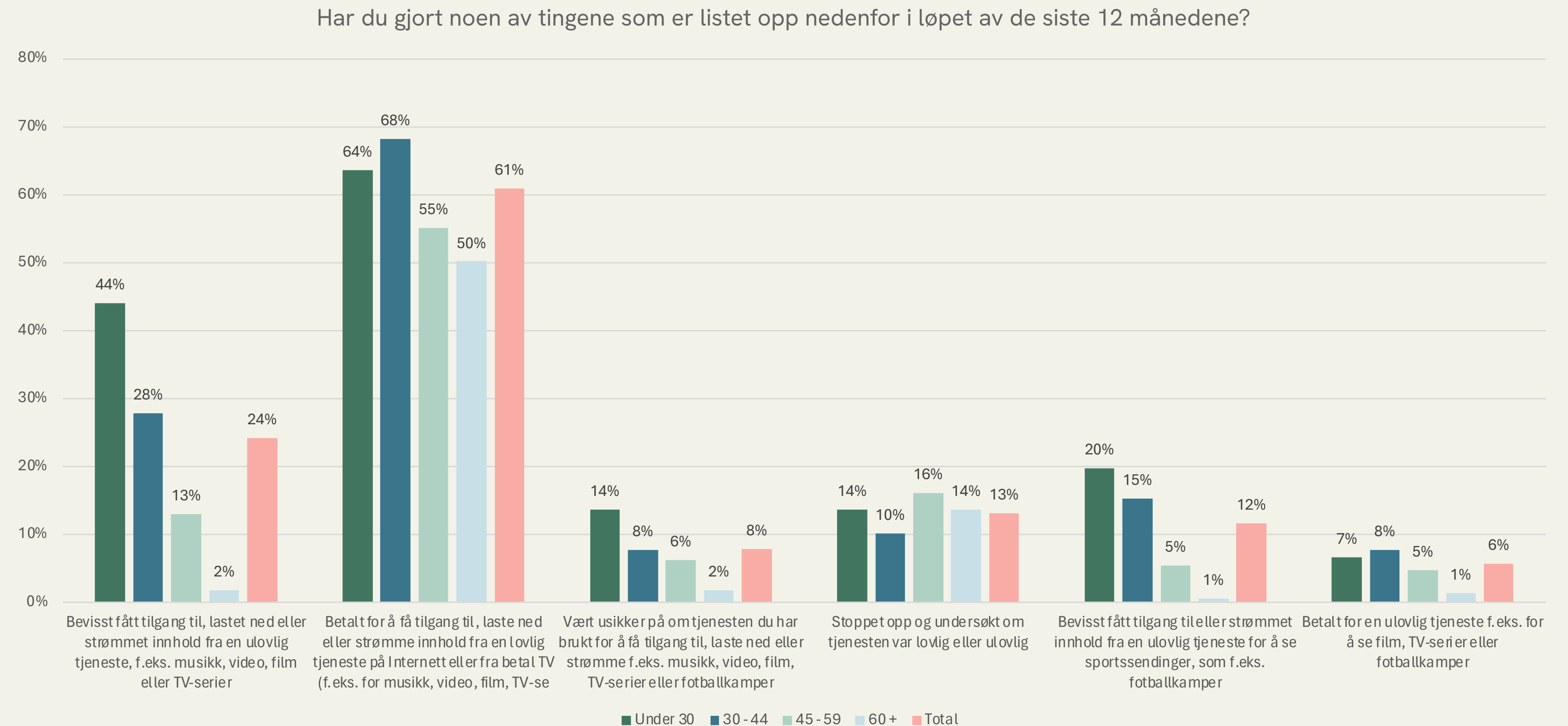

I løpet av de siste 12 månedene opplyser 60,9 % av respondentene at de har betalt for å få tilgang til, lastet ned eller strømmet innhold fra en lovlig tjeneste på Internett eller fra betal-TV.

24,2 % har oppgitt at de bevisst har fått tilgang til, lastet ned eller strømmet innhold fra en ulovlig tjeneste for å høre på musikk, se video, film eller TV-serier. Tallet er høyere hos de under 30 (44 %)⁴.

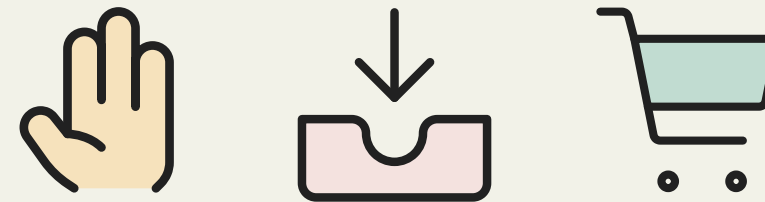
11,6 % har bevisst fått tilgang til eller strømmet innhold fra en ulovlig tjeneste for å se sportssendinger, som for eksempel fotballkamper⁵.

Tallene viser også at det er en god andel som bruker ulovlige tjenester, men at det er få som velger å betale for å bruke disse tjenestene. Kun 5,7 % svarer at de aktivt har betalt for en ulovlig tjeneste, for eksempel for å se film, TV-serier eller fotballkamper.

⁴ Dette er høyere enn tallet for EU. I "European Citizens and Intellectual Property: Perception, Awareness and Behaviour" fra 2023 rapporteres det at "only a minority of Europeans (14%) admit to having accessed content via illegal sources intentionally in the past 12 months". For Sverige er tallet også 14%, Danmark 12% og Finland 9%. For aldersgruppa mellom 15-24 er tallet i EU 33%. ⁵Tallet for EU i juni 2023 var 12%. Sverige lå på 14%, Danmark 9% og Finland 8%.

Rimeligere pris oppgis som hovedgrunn for å stoppe å bruke ulovlige tjenester

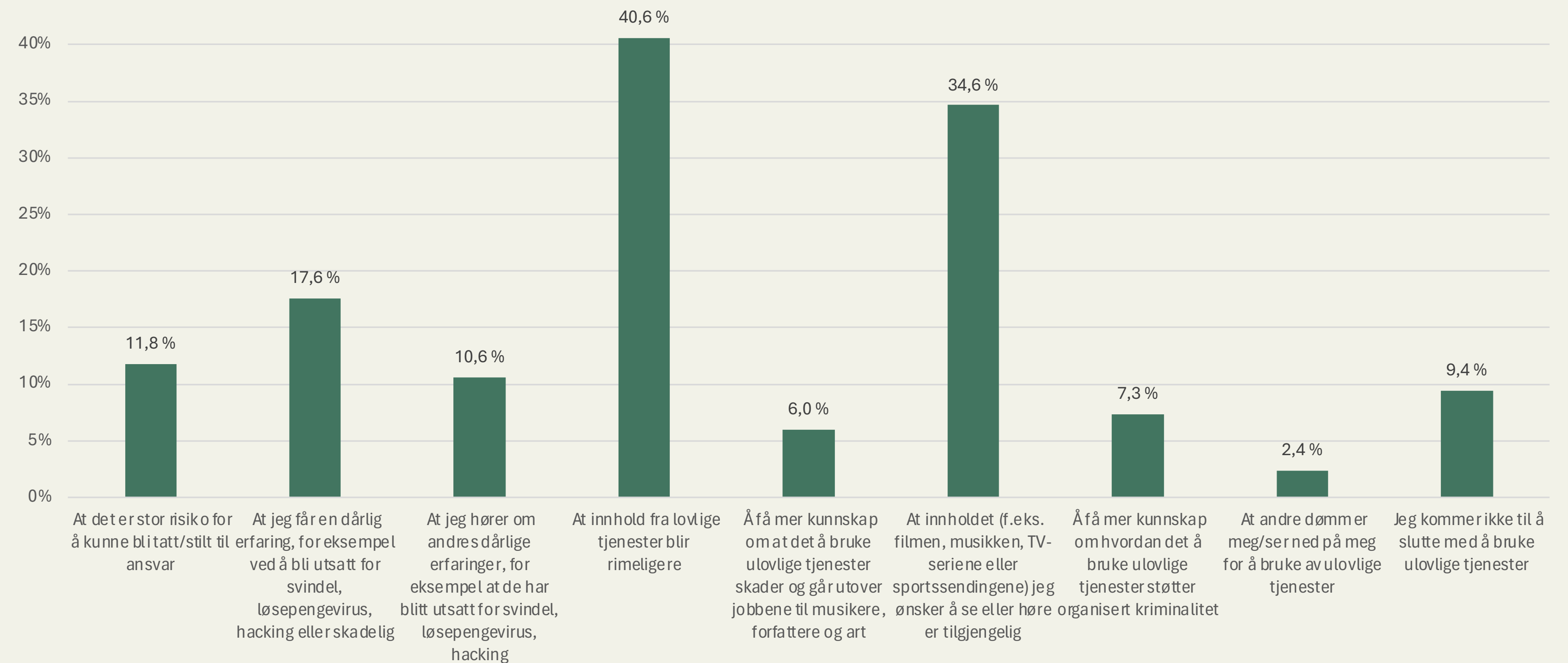

Respondentene som oppga at de bevisst har brukt ulovlige tjenester fikk spørsmål om hva som kan få dem til å stoppe. Mange oppgir flere grunner. At innhold fra lovlige tjenester blir rimeligere oppgis som hovedgrunn (40,6 %), deretter at innholdet er tilgjengelig via lovlige tjenester (34,6 %).

Dette stemmer overens med hva de fleste svarer om når de synes det er greit å bruke ulovlige tjenester.

En andel på 9,4 % svarer at de ikke kommer til å slutte med å bruke ulovlige tjenester. Av de som har svart at de ikke kommer til å slutte, så er 41,8 % under 30 år. 45,5 % er i aldersgruppen 30 til 44 år, og 12,7 % er i gruppen 45-59 år. Det er ingen i gruppen 60+ som har svart dette.

Du har svart at du bevisst har brukt ulovlige tjenester for å få tilgang til, laste ned eller strømme innhold i løpet av de 12 siste månedene. Hva kan få deg til å stoppe med å bruke ulovlige tjenester?

Bruker ikke ulovlige tjenester rett og slett fordi de er ulovlige

Blant respondentene som ikke har brukt ulovlige tjenester svarer omkring halvparten (48 %) at de ikke ønsker å bruke ulovlige tjenester rett og slett fordi de er ulovlige. 34 % oppgir at innholdet de er interessert i er tilgjengelig via lovlige tjenester. 28 % svarer at de vet at å bruke ulovlige tjenester skader og går utover jobbene til bl.a. musikere, forfattere og artister eller inntektene til breddeidretten. For 20 % er grunnen at de vet at det å bruke ulovlige tjenester støtter organisert kriminalitet.

Web-undersøkelse

Antall intervju: 1000 + ekstra utvalg i alder 15 - 24 år

1411 svar totalt

Målgruppe: landsrepresentativt utvalg fra 15 år og eldre

Feltperiode 30. mai til 11. juni.

Gjennomført av Ipsos.

Respondentene kan svare flere alternativer i en del av spørsmålene, og prosentandelen vil derfor overstige 100 %.

På grunn av ferdigstilling av ekstra utvalg i alder 15 - 24 år fraviker prosentandelen i den ferdige rapporten noe fra pressemeldingen som ble sendt ut av Patentstyret 12.6.2024 med tittelen "1 av 3 unge bryr seg ikke om de strømmer ulovlig", men ikke slik at budskapet i pressemeldingen er endret. Tallene har blitt stadfestet ytterligere.

